

Ozhubko G.V. The Analysis of the Manager Professional Activity Structure (Theoretical Aspect)

The theoretical model of a successful manager activity, based on the fixed concept of administrative functions of R.H. Shakurova, is investigated. Within the framework of the concept objective, social psychological and operative functions are stressed. Each of functions, that is executed by a leader in administrative activity, is proved to present the row of tasks. They are the determination of current and perspective aims, forming, and translation of ideology of enterprise, optimization and rallying of production collective, activation of workers, introduction of innovations, and development of self-government in a collective, making decisions, organization and making a control.

Key words: management functions, levels of management activity, the concept of management functions, target management functions, psychosocial management functions, operational management functions.

УДК 330.4.519.86

Здобувач М.А. Кальницька¹, канд. екон. наук, доц. – Львівська КА

ДИНАМІЧНО-СТРУКТУРНІ МОДЕЛІ В ХАРАКТЕРИСТИЦІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Розглянуто теоретико-методичні засади динамічно-структурних моделей характеристики соціального розвитку держави. Зроблено узагальнення концептуальних моделей розвитку на можливість впровадження однієї з них у вітчизняну практику характеристики соціального розвитку держави. Наголошено, що керування соціально-економічними системами ускладнюється по мірі збільшення їх розмірів. Як наслідок, це потребує обґрунтування особливостей принципів і механізмів соціального розвитку, виходячи з теоретичних положень і концепцій системного аналізу. Охарактеризована методика має важливе прикладне значення, втім більшою мірою для виявлення регіональних соціальних диференціацій, а не формування висновків за рівнем розвитку соціальної сфери. Для останнього більше підходить порівнювати фактичні значення не з середніми чи максимальними, а з оптимальними або науково обґрунтованими мінімумами.

Ключові слова: моделі, соціальний розвиток, держава, регіон, соціальна інфраструктура, людський капітал.

Постановка проблеми. Світова практика нагромадила доволі широкі варіативність принципів підходів до моделювання процесів розвитку. Потрібно визнати, що еталонним ще не став на сьогодні жоден із них та всі вони засвідчили як безперечну ефективність, так і наявність недоліків і слабких місць. Все залежало від суспільно-політичної кон'юнктури, стану поточного соціально-економічного розвитку, фінансово-ресурсних можливостей держави, рівня розвитку та дієвості суб'єктів інституціонального середовища, ефективності реалізованих стратегічних і поточних планів.

Постановка завдання – узагальнення концептуальних моделей розвитку на можливість впровадження однієї з них у вітчизняну практику характеристики соціального розвитку держави

Виклад основних результатів дослідження. Керування соціально-економічними системами ускладнюється по мірі збільшення їх розмірів. Тобто на рівні особи проблеми соціального розвитку фокусуються навколо соціального оточен-

ня, доходу, витрат та доступності соціального забезпечення. На рівні суб'єкта господарювання склад об'єктів соціального розвитку доповнюють питання соціально-трудових відносин, соціального партнерства, організації і нормування праці, стосунків у трудовому колективі (зокрема в аспекті "керівник – підлеглий"), мотивації та оплати праці, її ефективності, соціально-трудового розвитку персоналу тощо.

Галузевий рівень охоплює проблеми соціальної забезпеченості населення за обраною фахово-професійною спеціалізацією. Тут соціальний розвиток доповнюється питаннями зайнятості і безробіття, рівня престижності та доходу в рамках професії, її суспільної значимості, рівнем становлення соціальної інфраструктури та ефективності галузевої соціальної політики.

Очевидно, що регіональний та державний рівні враховують ще ширший перелік проблем розвитку соціальної сфери, включно із питаннями раціональності структури, соціальними диференціаціями в аспектах прошарків населення, суспільних і соціальних груп, просторово-територіального розвитку, галузево-секторального та міжрегіонального виміру та навіть у системі міждержавних зіставлень. Все це потребує обґрунтування особливостей принципів і механізмів соціального розвитку, виходячи з теоретичних положень і концепцій системного аналізу.

Відтак, важливо визначити теоретико-методичні засади динамічно-структурної моделі оптимізації характеристик соціального розвитку в системі соціально-економічного зростання держави, що, на думку автора, можна розглядати як сукупність складників (індексів):

$$I_{HCR} \setminus I_{IPP} \setminus I_{SSM} \setminus I_{GH} \setminus I_{SID} \setminus I_{FEP} \setminus I_{BI} \setminus I_{ME} \setminus I_{LP} \setminus I_{HS}, \quad (1)$$

де: $I = \overline{0,1}$; I_{HS} – індекс рівня соціально-економічної безпеки особи; I_{LP} – індекс стану умов відтворення населення та трудових ресурсів потенціалу (з головними підкомпонентами екології, здоров'я, навчання і освіти, житлово-побутових умов, міграції населення); I_{ME} – індекс рівня розвитку ринку праці, системи зайнятості населення та підвищення рівня якості трудового життя населення; I_{BI} – індекс зміни умов економіко-правового середовища підприємницької діяльності, самозайнятості населення, формування і розширення суб'єктів середнього класу; I_{FEP} – індекс підвищення фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання та національної економіки, використання цих результатів у цілях соціального розвитку; I_{SID} – індекс рівня розвитку соціальної інфраструктури, внутрішнього ринку та системи соціальних і споживчих послуг; I_{GH} – індекс розвиненості параметрів громадянського суспільства та можливостей його інститутів; I_{SSM} – індекс міри модернізації системи соціального забезпечення населення та підвищення рівня якості життя; I_{IPP} – індекс людського розвитку, нагромадження інтелектуально-кадрового потенціалу та його використання з метою інтелектуалізації соціально-економічного розвитку держави; I_{HCR} – індекс формування і реалізації людського капіталу суспільства (як головної мети реалізації соціальної політики держави).

Інші способи полягають у виявленні якоїсь однієї конкретної домінуючої ознаки (наприклад показник людського розвитку, якості життя чи формування і використання людського капіталу) або декількох найважливіших головних харак-

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук

теристик, аналіз яких внаслідок дає підстави до висновку про наявність соціального зростання в державі або, навпаки, про регресію у цій сфері. Відтак, можна стверджувати про три визначальні підходи до оцінювання соціального розвитку:

- (1) на основі застосування обраного головного показника – характеристики;
- (2) за результатами вивчення декількох головних груп характеристик або декількох важливих показників;
- (3) на основі дослідження всієї можливої вибірки індикаторів, прямо чи опосередковано дотичних до стану розвитку і ефективності функціонування соціальної сфери. Причому цей підхід, зазвичай, завершується виведенням узагальнюючого (інтегрального) показника стану соціального розвитку.

Щодо першого підходу, то позитивно, що у наукових дослідженнях вже доволі давно почали обґрунтовувати методику оцінювання обсягу формування і ефективності використання людського капіталу. Так, ще Л. Дублін і А. Лотка сформулювали власне бачення моделі грошової вартості особи (V_a):

$$V_a = \frac{Po}{Pa} \left[\sum_{x=a}^{\infty} V^{x-a} P_x (Y_x \times E_x - C_x) \right], \quad (2)$$

де: V^{x-a} – вартість однієї грошової одиниці витрат через x -а років, грн; P_x – коефіцієнт ймовірності того, що особа доживе до віку x ; Y_x – річний дохід працівника з часу x до $x+1$, грн; E_x – частка зайнятих з часу x до $x+1$, коефіцієнт; C_x – споживчі витрати особи з часу x до $x+1$, грн [2, с. 27].

Прикладна роль цієї моделі була реалізована в тому, що її почали застосовувати для розрахунку вартості людського капіталу (т. зв. виробничої вартості особи (C_a)):

$$C_a = V_a - \frac{1}{Pa \times V^a} \times V_0. \quad (3)$$

Як бачимо, представниками неокласичної теорії при оцінюванні людського капіталу пропонувалося враховувати обсяги фінансування (інвестицій) у працівників (як "носії" людського капіталу) з боку освітніх та навчальних закладів, суб'єктів господарювання, власних коштів громадян та держави. Але ж розуміємо, що витрати на навчання, освіту, підготовку не мають прямої кореляції зі зростанням обсягу знань та збільшенням таким чином людського капіталу. Не має відношення й аспект формування капіталу до аспекту його використання як в цілях соціального, так і економічного розвитку.

Згодом було доведено й інше: при народженні кожен індивід отримує різну міру початкових властивостей та здібностей відносно подальшої ефективності навчання і власного інтелектуально-кадрового розвитку. Одні особи здатні швидко набувати знання, а для деяких це властиво надто меншою мірою.

Крім того, очевидно, що на формування і ефективне використання людського капіталу на макрорівні впливає велика кількість чинників. Це й наявність трудових ресурсного потенціалу, демографічна ситуація, екологічні та техногенні чинники, рівень здоров'я, освіти, житлово-побутових умов та стабільність їх підтримування в процесі життєдіяльності особи тощо. І науковці постійно звертали на це увагу. Зокрема, В. Порожня та В. Лось при оцінюванні людського капіталу декомпонували його на людський (HC), організаційний (OC) та споживчий (SC):

$$IC = HC \times W_{HC} + OC \times W_{OC} + SC \times W_{SC}, \quad (4)$$

де: IC – результат оцінювання обсягу сформованого інтелектуального капіталу; W_{HC} , W_{OC} , W_{SC} – коефіцієнти вагомості людського (природного і набутого), організаційного (відносно управлінських якостей та застосовуваних технологій) та споживчого (здатного приносити додану вартість та економічну вигоду) капіталу [5, с. 46]. У праці [6, с. 149] для оцінювання людського капіталу запропоновано використовувати такі показники – характеристики:

- (1) освітньо-кваліфікаційний рівень та професіоналізм, за якого розраховують ефективність віддачі витрат на отримання знань:

$$NPV = \sum_{i=0}^n \frac{B_i}{(1+r)^i} - \sum_{i=0}^n \frac{C_i}{(1+r)^i}, \quad (5)$$

де: NVP – чиста приведена вартість витрат на отримання знань, грн; B_i – отриманий дохід від знань у період t , грн; C_i – витрати на знання у період t , грн; n – кількість років інвестицій; r – ставка відсотка, коефіцієнт;

- (2) продуктивність людського капіталу (через обсяги ВВП у розрахунку на одну особу наявного населення, середню погодинну ставку оплати праці, коефіцієнти відношення середньої заробітної плати до мінімальної та бідності населення);
- (3) коефіцієнт віддачі інвестицій в людський капітал:

$$V_a = \sum_{i=1}^n \frac{(B-C)}{(1-i)^i}, \quad (6)$$

де: V_a – обсяг людського капіталу у віці a , грн; B – заробітна плата, грн; C – частка заробітної плати у розрахунку на одиницю праці, коефіцієнт; i – відсоткова ставка, коефіцієнт; n – кількість років трудової активності індивіда;

- (4) грошова вартість індивіда (розраховується як в моделі Л. Дубліна і А. Лотка);
- (5) умовна вартість людини (C) на певний момент її життя (n):

$$C^1 = aR_0 \frac{L_0}{L_n} r^n - aR_n; \quad (7)$$

$$C_m^2 = xR_n \frac{LN}{L_n} p^{N-n} - aR_n, \quad (8)$$

де: a – щорічні витрати на споживання включно з отриманням освіти, грн; $r=(1+i)$; i – ринкова відсоткова ставка, коефіцієнт; $P=1/r$; L_n – кількість осіб у віці n , од.; R_n – вартість ренти особи у віці n , коефіцієнт; x – розмір майбутнього доходу у розрахунку на одну особу певної професії, грн; N – вік, за якого особа вступає в трудове життя;

- (6) якість економічних умов відтворення людського капіталу;
- (7) міра реалізації можливостей людського капіталу;
- (8) рівень конкурентоспроможності людського капіталу;
- (9) сформованість сучасних систем життєзабезпечення людського капіталу.

Потрібно зазначити, з одного боку, складність практичної апробації такого підходу, але, з іншого – його комплексність та врахування як параметрів формування, так і ефективності використання людського капіталу, віддачі на вкладе-

ні інвестиції, рівня впливу на якість життя та зміцнення конкурентоспроможності національного господарства. За наявності достатнього інформаційного забезпечення аналізований підхід без перебільшення може бути закладеним в основу дієвої і комплексної методики оцінювання ефективності державної та місцевої соціальної політики.

Як обґрунтування аналітичних висновків відносно рівня сформованості соціальної інфраструктури як важливої компоненти соціального розвитку держава може застосовуватися підхід, обґрунтований М. Лесечком:

$$CK = n \times R - nD \times R_1 + k \times \lambda - k_1 \times b + N - ND, \quad (9)$$

де: CK – обсяг соціального капіталу держави, грн; n – кількість громадських організацій, од.; R – кількість осіб, об'єднаних у суспільні організації, од.; nD – кількість громадських організацій з деструктивним капіталом, од.; k – кількість родин з конструктивним соціальним капіталом, од.; λ – середня чисельність осіб в родині, ос.; k_1 – кількість родин з деструктивним соціальним капіталом, од.; b – середня чисельність осіб сімей з деструктивним соціальним капіталом, ос.; N – кількість населення, що сповідує позитивні суспільні цінності та довіру, ос.; ND – кількість населення, що сповідує деструктивні цінності та є носіями негативних ціннісних орієнтацій, ос. [4, с. 152-153].

Однак таким чином можливо оцінити лише один із важливих аспектів соціального розвитку держави, що стосується більшою мірою чисельності інституційних соціальних організацій, але, відомо, що це ще не характеристика їх дієвості та реальних інституційних можливостей.

Науковці, що досліджують проблеми соціальної безпеки держави, при емпіричному оцінюванні здебільшого оперують показниками індексу людського потенціалу, індексу інтелектуального потенціалу суспільства, коефіцієнтами людського капіталу на одиницю населення, життєздатності населення, відношення середньодушового доходу до прожиткового мінімуму та рівня бідності, частки середнього класу. Такі показники, власне, утворюють групу другого підходу до оцінювання соціального зростання держави.

Зокрема, індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП), що був уперше запропонований ООН у 1990 р., визначають за формулою

$$ІРЛП = \frac{І_{ТЖ} + І_{РО} + І_{ВВП}}{3}, \quad (10)$$

де: $І_{ТЖ}$ – індекс очікуваної тривалості життя; $І_{РО}$ – індекс рівня освіти; $І_{ВВП}$ – індекс обсягу ВВП у розрахунку на одиницю населення [1, с. 281].

Як перевагою, так і одночасно недоліком цього методу є застосування індексів, тобто динаміки, а не абсолютних значень показників. Це спрощує підбір аналітично-статистичних даних, але забезпечує отримання висновку лише щодо покращення чи погіршення ситуації і їх темпів. Тобто країна з низьким рівнем розвитку людського потенціалу лише за рахунок незначного покращення показників може мати значно вищий індекс, аніж держава з високим значенням розвитку та незначним подальшим його приростом.

Коефіцієнт життєздатності населення розроблено організацією ЮНЕСКО для надання характеристики здатності держави до збереження генофонду та інте-

лектуального розвитку населення в умовах реалізації конкретної соціально-економічної політики. Цей показник розраховують за п'ятибальною шкалою, де критичним (граничним) значенням є позначка 1,5 бала. Вважається, що зниження фактичного значення показника коефіцієнта життєздатності населення нижче від цього рівня свідчить про кризовий стан, погіршення якості життя населення до межі, за якою починається його вимирання.

Індекс інтелектуального потенціалу суспільства значною мірою зорієнтований на оцінювання рівня освіченості населення та враховує показники: рівня освіти дорослого населення, частки студентів у загальній чисельності населення, витрат на освіту у ВВП, зайнятих у секторі науки та наукового обслуговування, витрат на науку у ВВП. Аналогічно, при оцінюванні людського капіталу в розрахунку на одиницю населення пропонується визначати рівень витрат держави, підприємств та громадян на освіту, охорону здоров'я, культуру та інші напрями соціальної сфери.

Окремим сегментом досліджень соціальної сфери є підходи до вимірювання рівня бідності. Зокрема, виокремлюють абсолютну, відносну та суб'єктивну концепції бідності. При абсолютному підході обсяги та рівень бідності визначають за сумою доходу громадян, що є нижчою за рівень підтримання мінімального рівня життя. За відносної концепції до бідних категорій населення відносять ті, чий дохід не дає змогу проживати в рамках признаного та переважаючого у певному суспільстві стандарту споживання. Суб'єктивний метод базується на суб'єктивному оцінюванні людьми власного матеріального становища. Узагальнюючий висновок про рівень бідності формується за результатами врахування усіх трьох концепцій [7].

Щодо третього підходу, то тут важливо звернути увагу на результати досліджень В. Куценко та Я. Остафійчук. Вивчаючи трансформації соціальної сфери України, науковці запропонували здійснювати інтегральне оцінювання її стану за великою кількістю окремих показників – індикаторів, об'єднаних у чотири групи: (1) освіта, (2) охорона здоров'я, (3) житлово-комунальне господарство, (4) культура [3, с. 302-303]. Причому інтегральне оцінювання здійснювалося не лише за функціональною ознакою показників, але й за регіонами держави.

Так, до групи охорони здоров'я (всього понад 30 показників) увійшли показники: стану здоров'я населення, забезпеченості населення потужностями інфраструктури охорони здоров'я, кадрового потенціалу галузі. Для оцінювання стану освітньої галузі використано п'ятнадцять показників з позитивним впливом та десять із негативним. Для аналізу стану культури та житлово-комунального господарства – по близько десяти показників. При цьому для розрахунку інтегрального показника було запропоновано використовувати підхід, що враховує відхилення низки значень індикаторів рівня розвитку регіону від максимального чи середнього по країні з урахуванням напряму їх впливу (позитивний або негативний):

$$Y_i^{(o)} = \frac{1}{m+k} \left(\sum_{j=1}^m Y_{ij}^{(p)} + \sum_{j=1}^k (1 - Y_{ij})^n \right), \quad (11)$$

де: m – кількість показників з позитивним впливом, од.; k – кількість показників з негативним впливом, од.; x_{ij} – значення j -го показника для i -го регіону; $Y_{ij}^{(o)}$ – стандартизоване значення j -го негативного показника для i -го регіону.

Стандартизація значень показників здійснюється так [3, с. 21-22]:

$$Y_{ij} = \frac{x_{ij} - \min(x_{ij})}{\max(x_{ij}) - \min(x_{ij})}. \quad (12)$$

Попри справедливий висновок, зроблений авторами відносно уможливлення формування за результатами інтегрального оцінювання стану соціальної сфери висновків відносно соціальної ситуації в регіонах та державі загалом, характеру міжрегіональних диспропорцій та перспективних заходів державного регулювання в цій сфері, зауважимо, що порівняння фактичних показників із середніми чи максимальними дає змогу скоріше сформувати рейтинг регіонів держави за станом розвитку соціальної сфери. Іншими словами – розташувати регіони держави в порядку покращення інтегрального показника соціального розвитку. Тобто, якщо стан соціальної сфери загалом по державі низький, то найкращим буде регіон, значення якого найбільше відхиляється (в позитивну сторону) від середнього чи максимального значення. Але це не означає, що стан розвитку соціальної сфери у цьому регіоні високий.

Висновки. Отже, охарактеризована методика має важливе прикладне значення, втім більшою мірою для виявлення регіональних соціальних диференціацій, а не формування висновків за рівнем розвитку соціальної сфери. Для останнього більше підходить порівнювати фактичні значення не зі середніми чи максимальними, а з оптимальними або науково обґрунтованими мінімумами.

Очевидно, що це ще не всі з можливих характеристик, які повністю охоплювали б усі елементи соціального забезпечення і розвитку. Дискусійними є й граничні значення окремих коефіцієнтів. Але загалом методичний підхід зорієнтований на встановлення інтегральної міри відхилення фактичного стану справ від мінімально необхідного, а, відтак, має значне прикладне значення.

Література

1. Вечканов Г.С. Экономическая безопасность : учебник [для студ. ВУЗов] / Г.С. Вечканов. – СПб. : Изд-во "Питер", 2007. – 384 с.
2. Корицкий А.В. Введение в теорию человеческого капитала / А.В. Корицкий. – Новосибирск : Изд-во СибУПК, 2000. – 112 с.
3. Куценко В.І. Трансформації соціальної сфери України: регіональний аспект : монографія / В.І. Куценко, Я.В. Остафійчук; за ред. С.І. Дорогунцова. – К. : Вид-во "Оріяни", 2005. – 400 с.
4. Лесечко М.Д. Соціальний капітал: теорія і практика : монографія / М.Д. Лесечко, О.Г. Сидорчук. – Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 220 с.
5. Порохня В.М. Моделювання впливу інтелектуального капіталу на інноваційний розвиток підприємства : монографія / В.М. Порохня, В.О. Лось. – Запоріжжя : Изд-во "Класичний приватний університет", 2010. – 176 с.
6. Соціальний капітал України: теоретико-методологічні основи формування : монографія / С.І. Бандур, Л.Г. Богущ, Т.А. Заяць та ін.; за заг. ред. С.І. Бандура. – К. : Вид-во РВПС України НАН України, 2010. – 210 с.
7. Townsend P. Poverty in the United Kingdom. A survey of household resources and standards of living / P. Townsend. – N. Y., 1979.

Кальницкая М.А. Динамически-структурные модели в характеристике социального развития государства

Рассмотрены теоретико-методические основы динамически-структурных моделей характеристики социального развития государства. Сделано обобщение концептуальных моделей развития на возможность внедрения одной из них в отечественную практику характеристики социального развития государства. Отмечено, что управление социально-

экономическими системами осложняется в меру увеличения их размеров. Как следствие, это требует обоснования особенностей принципов и механизмов социального развития, исходя из теоретических положений и концепций системного анализа. Охарактеризованная методика имеет важное прикладное значение, впрочем в большей степени для выявления региональных социальных дифференциаций, а не формирования выводов по уровню развития социальной сферы. Для последнего больше подходит сравнивать фактические значения не со средними или максимальными, а с оптимальными или научно обоснованными минимумами.

Ключевые слова: модели, социальное развитие, государство, регион, социальная инфраструктура, человеческий капитал.

Kalnytska M.A. Dynamic-Structural Models in the Characterization of Social Development

Some theoretical and methodological foundations for dynamic and structural properties of social development models are examined. The author stresses that the management of socio-economic systems is complicated with increasing their size. As a result, it requires to study features, principles and mechanisms of social development, based on theoretical principles and concepts of systems analysis. The characterised methodology is of a considerable implicational importance, though it is more useful for revealing regional social differentiation. It is not suitable for making conclusions concerning social sphere development. The methodology is proved to be more efficient for comparing actual values not to average or maximal ones but to optimal or scientifically justified minimums.

Key words: model, social development, state, region, social infrastructure, human capital.

УДК 332.12:[338.45:911.375](477.8)

Мол. наук. співроб. Г.О. Комарницька –

Інститут регіональних досліджень НАН України, м. Львів

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МЕТРОПОЛІЙНИХ ФУНКЦІЙ

Здійснено ретроспективний аналіз обласних центрів Західного регіону в контексті розвитку метрополійних функцій. Розглянуто тенденції розвитку обласних центрів Західного регіону протягом тривалого періоду в процесі трансформації економіки. Окреслено актуальні проблеми розвитку міст Західного регіону. Розглянуто вплив певних показників на функціонування міст і виокремлення обласного центру Західного регіону з найбільш чіткими і динамічними ознаками розвитку метрополійних функцій. Це дає нам змогу використовувати цей аналіз для досліджень розвитку та функціонування обласних центрів України.

Ключові слова: ретроспективний аналіз, функції метрополії, Західний регіон, обласні центри, процеси, тенденції, темпи розвитку.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства України вкрай важливим завданням є аналіз розвитку метрополійних функцій Західного регіону, які повинні бути в центрі уваги управлінців, вчених, соціологів, спеціалістів різних царин знань. Необхідно приділити їм увагу при перегляді раніше розробленої науково-дослідної, програмно-прогнозої і проектної документації. Без вирішення цього питання неможливо розробити заходи, спрямовані на активізацію розвитку метрополійних функцій Західного регіону.

Сьогодні, незважаючи на кількісні втрати міського населення, продовжується процес утворення агломерацій, який виражається у посиленні зв'язків між найбільшими містами та прилеглою до них територією на основі трудових міграцій, спільних ринків праці, землі, фінансових ресурсів тощо. Епоха давньо-